

Има една глуха линия в живота ни. На всички нас – като общество, като хора, като мъже и жени. Направление, в което запращаме проблемите, които ни плашат, които не разбираме, които не са наши...

Само че тази улица е привидно безлюдна. Има хора, които са избрали да са там, да се борят, да помагат. И нерядко тези супергерои са гами. Дами с добри сърца като Деяна Ангелова от Русе.

ДА ПРОМЕНЯШ ЧОВЕШКИ СЪДБИ НЕ Е ВЪЛШЕБСТВО, А ПРОФЕСИЯ...

и то за цял живот – те свикват, че държавата им е нужна, те нямат умения за самостоятелност, нямат борбеност и т.н. ...

Белезите в гушите на децата

Всъщност много от децата които били върнати при биологичните си родители не успели да се адаптират. Именно заради белезите, нанесени им от отделането и годините живот в институция. И децата отново бивали връщани – в домове за настаняване от семеен тип. Тоест отново били наранявани и белязани доживотно.

Това са точно тези травми, които драскат душата отвътре по начин, който променя живота на децата завинаги. И ги превръща не в онези възрастни, които би трябвало да бъдат. Именно заради тях Деяна продължила да работи в подкрепа на деца и семейства в Сдружение с нестопанска цел „ЕКВИ-

Деяна завършила образование за учител и работила като такъв известно време. Толкова, колкото ѝ било нужно, за да проумее, че може да прави повече за децата. Не просто да ги учи и да ги подкрепя да развият потенциала си, но и да е до тях, когато са лишени от най-важните неща – от дом, от родители, от обич...

И започнала работа в институция за отглежда-

не и възпитаване на деца, лишени от родителски грижи. Някогашните домове за деца... В които проличало колко много болка е насъбрана през годините, когато започнало кампанияното затваряне на тези институции и връщане на децата обратно в семействата им. „Представете си – трябва да върнеш едно дете при родители, които са се отказали от него. И то защото са били насърчавани да се откажат. Майките

много често са били увещавани да си оставят децата, които имат здравословни проблеми. Оказва се впоследствие, че дори деца с леки проблеми са били зарязвани именно заради това – разказва Деяна. – Та, връщането, да ви кажа, някъде беше лесно, някъде беше трудно. Трудно е да вземеш детето си обратно след един престой в институция, когато то вече носи своя белег. Институцията оставя белези у децата,

либриум“ в Русе. Станала социален работник, с други думи, за да води битки, които често остават зад завесите на обществената сцена, дори зад представи- те ни – на нас като хора.

Например: замисляли ли сте се какво се случва с момичетата, които са имали трудно детство и решават рано да създадат семейство, раждат дете и... прекъсват образованието си съвсем не навреме?

За Деяна срещите с такива случаи са ежедневие. Ето защо тя е една от обучените специалисти по проект YUMBE – „Връщане на младите майки към образованието“ (Bringing young Mothers back to Education). Проектът се реализира у нас и в Австрия, Ирландия, Литва, Испания, Италия и дава на хора като Деяна възможност да използват в работата си новаторски методи и ресурси.

Но... какви са тези майки?

Знам, това е въпросът, който се събужда у нас – тези, които не сме там, на терена, а гадаем, предполагаем, чули сме нещо, някой ни е дал „букет“ със стереотипи и ние си го отглеждаме като многогодишна култура... Неморални, умствено неспособни, мързеливи ли са? Какви са тези момичета и млади жени, оказали се в такава трудна ситуация? И най-вече, не са ли си виновни сами за съдбата...

„Съдбите на тия момичета са много различни. Обикновено те имат трудно детство и когато срещат човек до себе си, решават, че това ще ги подсили за цял

живот, което впоследствие, разбира се, не се оказва точно така. И те често остават сами, без образование, без доходи и с деца, за които трябва да се грижат...

Тук идва моята роля като социален работник – да открия положителните качества на тези момичета и да ги насърча да учат и работят. Макар че така, както аз им давам сили, нерядко и те ми отвръщат със същото, заразяват ме с вяра, когато ги гледам как се справят с житейските неволи.

Например има едно момиче, което познавам още от дете. Баща ѝ ги беше изоставил и не се интересуваше от нея и майка ѝ, не помагаше нито материално, нито емоционално в отглеждането на детето. А майката беше алкохолик. Много често детето оставаше гладно и жадно и беше подмятано по институции в Русе, а когато майката почина, то беше пратено да живее при по-голямата си сестра. Но именно заради сестра си, това момиче прекъсна образованието си в седми клас, защото кака ѝ я караше да работи..

Когато стана на 17-18 години, тя заживя с партньор на семейни начала, родиха им се и две дечица. Имаха нелек живот обаче, а когато децата бяха съответно на 3 и 1 година, баща им се самоуби. Младата майка го преживя много тежко, знам, защото ни търсеше за помощ, тъй като получаваше панически атаки. В крайна сметка тя не остана без дом, тъй като дядото на децата по бащина линия пое ангажимент да се грижи за нея и внучетата. Но... бащата

на починалия партньор реално имал и други намерения – започнал да я тормози сексуално. Наложил се младата майка да престои известно време в нашето звено „Майка и бебе“.

Резултатът

Че има смисъл да се помага в такива ситуации, е очевидно, защото какво би станало, ако...

...Ако нямаше къде да се приютят майката и дечицата, ако нямаше кой да им осигури храна и дрехи и най-вече – да ги насърчи, че винаги има смисъл човек да полага усилия да подобри живота си.

Това момиче, чието детство и младост са били доста тежки, днес е в малко по-различна ситуация. Да кажем, че не е съвсем стъпила на крака, но вече полага усилия, за да има добра работа и добри условия за живот за нея и децата ѝ. След многото прекеждия, тя е открила и нов партньор, възпитаник на институция за деца. Но със специално образование, трудещ се и подкрепящ я и тя да се образова. С насърчението и на професионалисти като Деяна, момичето вече е предприело стъпки да покрие образователните изисквания за осми клас. Мечтата на младата майка е след това да продължи да учи в професионална паралелка по готварство, за да стане по-самостоятелна, за да прави това, което обича, и за да осигури по-добър живот на децата си, които вече са станали три.

И още нещо...

Един въпрос, който се сетих, че ме мъчи от доста време насам. А всъщност след всичко прочетено дотук може би и вас ви тормози следното – ще се образават тези момичета, стига да искат, но те освен млади и лишени от добро образование, са и нещо много важно – те са майки. Родили са деца, но имат ли и другото, което им е нужно – явно материално имат затруднения – но успяват ли да се грижат добре за децата си, така че те да пораснат уверени, а не просто да призимуват до поредната пролет... Затова попитах Деяна дали момиче, което не е усетило какво е да имаш отговорни родители, има ресурс да е майка?

„Да, казват, че поведението на един родител, зависи от поведението на неговите родители. – Припомня Деяна тази христоматийна истина. – Но с моите колеги често спорим по този въпрос, защото: ето това момиче – въпреки лошия пример, който е видяло, демонстрира страхотни майчински грижи и умения на родител. Наблюдавана е отблизо и да, тя се справя чудесно с отглеждането на три деца“.

Значи... чудесно – винаги можем да станем по-добри. Но и винаги ще стъпваме на даденото от родителите ни и възрастните хора, които са ни отгледали. Ето защо, приех и молбата на Деяна – да използва възможността да благодари публично на хората, които са я направили такава, каквато е – нейните родители...

Мая Раешева